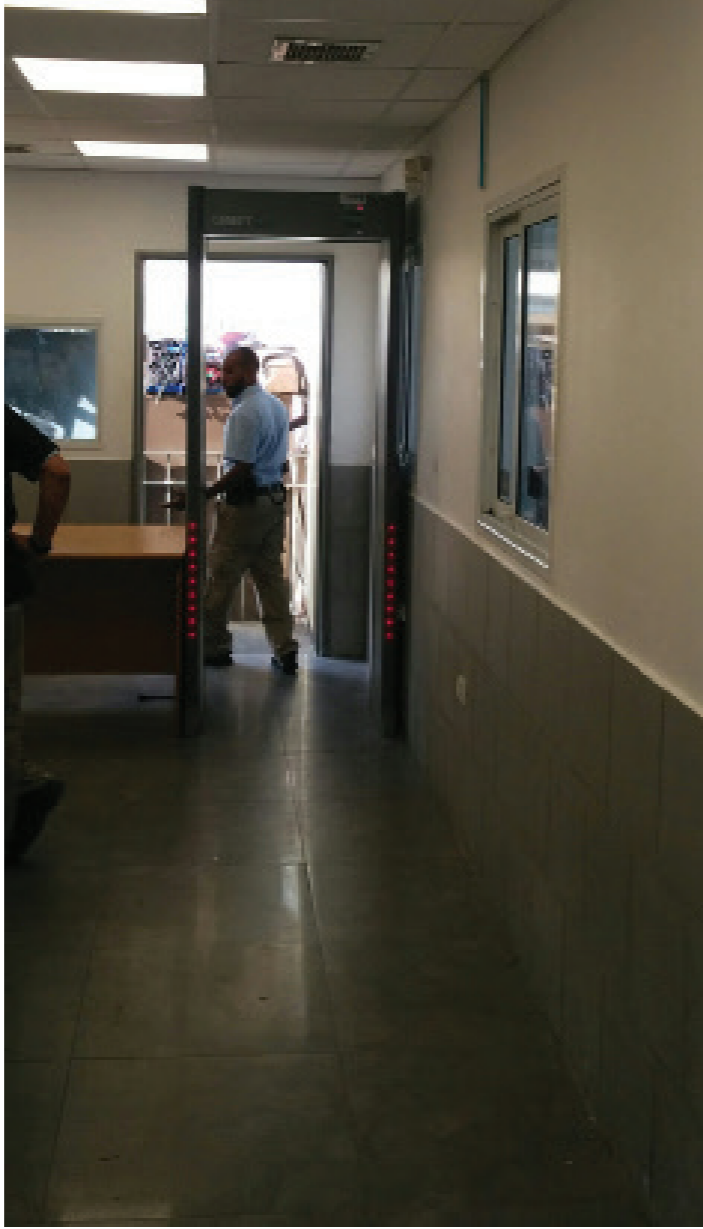

גבולות האבטחה

עודד רו, בכיר שב"כ בדימוס שהופקד על בחינת עקרונות האבטחה בהר הבית אחרי הפיגוע באתר הקדוש בקיץ החולף, מצביע על בעיה בהתנהלות המשטרתית באתר, ומציע מתווה חלופי ■ במשפט אחד: זהו את החריגים וטפלו בהם, והניחו לכל השאר לעלות בחופשיות להר

הגלאים לא חוסרו בשער הכניסה ליהודים. מנגנומטרים ומצלמות בשער הלא (המוגרבים)

"אינני יודע אם ממשלת ישראל החליטה מה שהחליטה בגלל הלחץ שהופעל עליה או לא, ואם זו הייתה החלטה נבונה או לא. אני משתדל להתנתק מהסוגיות הפוליטיות, אבל בהיבט האבטחתי זו הייתה החלטה נכונה. אפשר למצוא פתרונות הרבה יותר טובים מגלאי מתכות. גם כך המהומה גדולה. אין סיבה להגדיל אותה"

"אין ספק שזה הבית הוא מקום חשוב וגם למוסלמים הוא מקום חשוב מאוד. אני איש מקצוע ולא בוחן כליות ולב, אבל באמת ובתמים מאמין שכלל שהאבטחה תהיה מתקדמת ומודרנית יותר - כך התהליך יהיה נכון יותר, נתמקד רק במי שבו רוצים לטפל ונניח לכל היתר. רוב האנשים טובים, הן יהודים והן ערבים"

והתיירים לשטח ההר. אני לא יודע מה רמת הבדיקה של יהודים בשער המוגרבים וכיצד היא מתבצעת, אבל מכיוון שהתור ארוך הוא יוצר לחץ על האוכלוסייה, וזה יכול רק לגרום לציורות ולהתפתחות מהלכים עוינים. קיימות כיום מספיק טכנולוגיות שיאתרו מבעוד מועד אנשים שאי סור להם לעלות להר או שהשתתפו בו במהומות. זה לא מצליח במאה אחוזים, אבל בהחלט אפשרי שבעוד רחוק טליוויזיה במצעל סגור ירווחו על גורם מסוים שתמונתו זוהתה ברמת דאואת גבוהה, ואותו יבדקו יותר מאשר את האחרים. זה נכון כמוכר ליהודים ולערבים כאחד, אבל לא התייחסו לנושא שער המוגרבים מכיוון שהתבקשו לתת את דעתנו רק על כניסתו של האוכלוסייה הערבית להר הבית."

חלק מרכזי ביעוד של המשטרה הר הבית כיום איננו רק למנוע פיגוע, אלא גם לצלם קבוצות יהודיות בהר ולעקוב אחריהן, וכן לעצור יהודים שמתפללים בהר. התייחסתם לכך בתוכנית?

"אני לא מכיר את זה. זה לא הת' חום שאני עוסק בו, ולכן לא אוכל להתייחס לזה. התבקשתי לתת את דעתי רק לעניין בידוק הערבים שעולים להר הבית, כשהמטרה הייתה להשכיח אותו."

המשטרה שבויחה בתפיסה שהאיום בהר צפוי להגיע מהיהודים, המוטרידים ונתונים למעקב ללא הרף, ואילו לערבים לא ניתנת עד כה תשומת לב. האם הקונספציה הזאת קרסה בפיגוע?

"אני לא יכול לענות על כך, כי אני לא יודע מה הייתה הקונספציה של המשטרה. אבל אם מתבשר את זה לכנס האבטחה של ישראל השל בוע, אחת הסוגיות המרכזיות שעלו בו הייתה שלמעשה אין בישראל כלל תפיסת אבטחה לאומית."

אחרי הכול, הר הבית הוא בכל זאת אתר חשוב ליהודים. לא מפתיע לך שהיחם הישראלי בלפיו מתמצה בהיבט האבטחתי שלו ובשאלה כיצד מונעים בו פיגוע?

"אין ספק שזה הבית הוא מקום חשוב מאוד לעם היהודי, וגם למור שלמים הוא מקום חשוב מאוד. אני בוע, אחת הסוגיות המרכזיות שעלו בו הייתה שלמעשה אין בישראל כלל תפיסת אבטחה לאומית."

להתבלבל בעניין הזה. אם יוצאים מנקודת הנחה הגיונית לדעתי, שלפיה ערבים לא יפגעו בערבים - ובוודאי לא בהר הבית - אפשר להניח שהסיכוי לפיגוע כזה מאוד לא גבוה."

מה זאת אומרת? הרי פיגוע כזה כבר התרחש.

"המתבלבלים לא פגעו בערבים, אלא בשוטרים ישראלים. נכון שבי מקרה השוטרים היו ערבים, אבל לא בגלל זה פגעו בהם. גם אם השוטר היה פלני היו פוגעים בו. בכל אופן, הסיכוי שישעו זאת שוב לא גבוה. מאוד שכבר קיים - לא חדר בקרה מחבלים שבאים לבצע פיגוע במר' חב היה כשנסגרים את הקהל שנכנס לתוכו - הן באמצעות אנשי מקצוע שהורעים לאתר חריגים והן בעזרת טכנולוגיה מתקדמת. השילוב של כוחות בשטח עם חדר בקרה גדול מאוד שכבר קיים - לא חדר בקרה מגיב אלא יוום, שמבצע סריקות ומפנה את השוטרים לגורמים חריגים שמצריכים בידוק - יביא לכך שהסיכוי למנוע פיגוע גבוה הרבה יותר מאשר במציאות האבטחתית הנוכחית."

אם כפי שאמרת זהו מאבק על ריבונות, מדוע היה נכון להסיר את גלאי המתכות?

"אני לא נוגע בנושאים פוליטיים. קיים בהר מאבק על ריבונות. אינני יודע אם ממשלת ישראל החליטה מה שהחליטה בגלל הלחץ שהופעל עליה או לא, ואם זו הייתה החלטה נבונה או לא. אני משתדל להתנתק מהסוגיות הפוליטיות, אבל בהיבט האבטחתי אני חושב שזו הייתה הח' לטה נכונה. אפשר למצוא פתרונות טובים הרבה יותר מגלאי מתכות, שלא יכניסו מרכיבים נוספים פנימה לתוך המהומה. גם כך המהומה גדלה, ואין סיבה להגדיל אותה. גלאי מתכות הם רעיון טוב לכאורה, אבל אם תסגור לרגע את העיניים ותד' מיין את הכניסות הצרות להר הבית ביום שיש רגיל, עם מספר גדול מאוד של מתפללים בשעריו - תראה שהוא בלתי אפשרי. אם אלפים הול' כים בתוך ואו גלאי המתכות מת' חילים לצפצף, צריך לעכב את כל התור ולברוק את גורם הצפצוף. גם רוצה של יהודים להייתה עומדת כך במשך שעות הייתה מתקוממת."

גם לאחר הסרת גלאי המתכות מעשרי הכניסה לערבים נותרו עדיין גלאים ומצלמות בשער הלא (המוגריבים) - שער הכניסה היחיד למי שאיננו מוסלמי. בכל בוקר יש שם תור ענק.

"גם זאת בעיה. אני מציע לשקול אם יש להחיל את תפיסת האבטחה המוצגת גם לגבי כניסת היהודים

הבעייתיים באמת. "אני עוקב באופן כפייית כמעט אחרי סרטוני פיגועים שמופיעים ב'יוטיוב', ומה שראים בהם הרבה מאוד פעמים הוא שה תוקף, המחבל, מסתובב ליד היעד המת' כנן עוד לפני שהוא פועל בו. הוא לוקח מעין נשימה עמוקה, ואי יוצא לדרכו. את השלב הזה אפשר לאתר, וזו נקודה מש' מעתית מאוד. בחלק הארי של הפיגועים ממש רואים את הצעד המקדים הזה לפני היציאה לתקיפה. זה עניין של דקת יקרות שבחן אפשר ללכוד אותו, וזו למעשה כל התורה כולה."

לדבריו, "בהר הבית משתרים שור טרים רדוים רבים, והם נמצאים בהר כבר 13 ו14 שנים. המגע שלהם עם האוכלוסייה הערבית טוב, וכל גורם חריג שייכנס יבולט מיד לעיניהם. הסובבת עם השוטרים האלה גם כשיא המהומה שהתחוללה במזרח העיר ביומיים הראשונים אחרי הפי' גרע, והם פשוט מדהימים. היחס שלהם לאוכלוסייה מצוין, והיא מצויה בקשרים איתם. היכרות שלהם עם השטח והכ' שרתם לאבטחה התקפית ויוזת' ייצרו הרתעה אצל כל מי שנכנס לסביבת הר הבית במטרה לפגוע, והתחושה שלו תהיה שהסיכוי שיתפס גבוה מאוד."

ההר? קל להגנה

"הר הבית והעיר העתיקה", מביע רו את דעתו, "הם מתחמים טריטורי ריאליים קלים יחסית להגנה, כי מדובר באזור די קטן. לשם השוואה, גדולה של כל העיר העתיקה בירוד שלים זהה פחות או יותר להתחם 'שרונה' בתל-אביב, והיכולת לאתר חריגים בתא שטח כזה טובה למדי. אם תוקם יחידה מקצועית ומיומנת בתהליך האבטחה, הסיכוי שלה לזהות את הגורמים הבעייתיים גבוה הרבה יותר מאשר כיום. בניגוד למה שנהוג לחשוב, זו לא תפיסת אבטחה חדשה. במערך האבטחה שב"כ ער' בדים לפיה הרבה מאוד שנים, אבל בשנים האחרונות גם המשטרה החלה לאמץ אותה. אגב, את אותה תפי' ואירועי ספורט."

אחרי הסרת גלאי המתכות נותק הקשר בין גורמי הביטחון לצוותים של רו וחבריו. לפי הנמסר, במשטרה החליטו לטפל בהיבט האבטחתי של ההר בכוחות עצמם. עודד רו איננו יודע אם אומצו המלצותיו אם לא, אולם מההצהרות של השר ארדן בימים האחרונים על הצעת יחידה מקצועית שתעסוק בהר אפשר להסיק שהשר אכן קיבל את הצעות בוגרי שב"כ."

האם היה נכון לדעתך להסיר את גלאי המתכות?

"זו הייתה החלטה נכונה, כי הבעיה איננה הפיגוע. כל הסיפור הוא מאבק על ריבונות, ולא צריך

הנוסע התקני, ולכן הוא מנסה לאתר את מי שמתנהג באופן שונה מהרגיל. ההתנהגות החריגה יכולה לנבוע משלל סיבות אחרות, ולא דווקא מריצון לבצע פיגוע: אם זה קורה בשדה התעופה יית' כן שאותו אדם פשוט פוחד לטוס, ואם זה מתרחש בכניסה להר הבית ייתכן שהאדם מפתח מידושים המזוהית. אבל העיקר הוא לאתר את המתנהגים באופן חריג ולהתמקד רק בהם. כשמגלים חריגות מטפלים בהן באופן נקודתי, אבל מניחים לכל השאר."

בתמצות, שיטת האבטחה שרו ודי בריו מציעים למשטרת הר הבית היא להדפיח מהותית לברוק את כל הבאים באופן עיוור, ולעכב כשאלו ולבידוק רק את מי שנתנהג באופן מוזר ושונה מהרגיל. "זו שיטה שמחייבת מקצועיות גבוהה מאוד", מאשר רו, "שיטת אב' טחה ברמה הרבה יותר מתקדמת מזו של השומר בקניון או של שוטר הסיוור ברחוב."

גם המשטרה מאמצת. עודד רו

רו מזכיר את המקרה של רודני כסגן ראש אגף אבטחה בשב"כ. כיום הוא סמנכ"ל אבטחה בחברת 'שפרו', ובמסגרת זאת התבקש אחרי הפיגוע בקיץ בהר הבית להגיש מתווה להג' נת המקום - מתווה חלופי לזה שקיים בקול רעש גדול בבוקר יום שישי, 14 ביולי. ככל הנראה, התוכנית שהגיש הוא עדיין יותר. לא מטרטרים שב"כ, היו בין הגורמים שהובילו להקמת היחידה החדשה בהר הבית שעליה בישר בימים האחרונים השר לביטחון הפנים גלעד ארדן.

בכנס האבטחה של ישראל' שהי' תהיה השבוע בירבנימין, אירוע הגיל השנתי של קהילת האבטחה בארץ, רו וחבריו ניסו להביא ליציר' לת תפיסת אבטחה ישראלית כוללת. דעתו רו, היעדר תפיסה כזו הוא רעה מים מורשים שמפעילים גופי אבטחה בהיקף נרחב: שב"כ ומלמ"ב - יחי' דת הביטחון של משרד הביטחון - משטרת ישראל וצה"ל. אין העברת ידע בין הגופים הללו, ואין יצירה של תורת אבטחה לאומית. מכיוון שאין תפיסה כוללת כזאת, הפערים ברמת בין אנשי האבטחה בלתי גני' נמים לגישור. יש אמנם מאבטחים מקצועיים מאוד, אבל לעומתם החלק הארי של קהילת האבטחה בישראל לוקה במקצועיות חסרה. התוצאה היא שבישראל מוקרשים לאבטחה תקציבי עתק, מאות מיליוני דול' רים, אבל ברוב המקרים זה 'פול גו בניוטרל' - התמורה נמוכה מאוד. "לשם המושת בעיה, הטורקים